

RÉSUMÉ

La matière thématique de ce numéro présente, sous le titre EGLISE ET ARCHITECTURE, les questions de l'architecture des églises modernes et celles de la protection des monuments historiques. Dans son article „Le renouveau de l'environnement des églises et la protection des monuments classés”, MIKLÓS HORLER résume les exigences esthétiques de l'architecture et de la formation de l'espace de notre environnement liturgique conçu dans l'esprit du 2ème Concile du Vatican. ERNŐ MAROSI fait une analyse critique de l'ouvrage de FERENC LÉVÁRDY, *L'art des églises hongroises*, édité par Szent István Társulat (Société Saint Etienne). ATTILA FARKAS retrace l'histoire de la réalisation de la chapelle Magna Domina Hungarorum au Vatican, il fait également une critique des décors sculptés et des oeuvres d'art y exposées. Dans son article „Souvenirs de Finlande, – édifices et architecture”, DÉNES JÓZSEF fait l'analyse de la division de l'espace intérieure et de la solution architecturale de quelques églises finlandaises modernes. C'est dans l'esprit du dialogue déjà traditionnel de notre revue que nous publions „Eglise et liturgie”, un article de ZÁDOR TORDAI, qui analyse d'un point de vue marxiste l'histoire de la structure et de l'architecture d'espace des églises, après quoi il tire une conséquence esthétique et d'histoire sociale de leur évolution. „La Tour”, étude de PAOLO SANTARCANGELI, professeur à l'Université de Turin, présente cet édifice en tant que symbole, – axe central qui unit Terre et Ciel – depuis le phare, jusqu'à la naissance de la campanile de l'église.

JUDIT KOÓS conduit nos lecteurs à Nice, au Musée du Message Biblique Marc Chagall. Nous présentons le chemin de la croix moderne exécuté par MÁRIA SZÉKELY, d'origine hongroise, dont les détails „33 empreintes de pied”, placé en 1979 dans l'église du nouveau foyer des prêtres de l'archêveché de Buenos Aires. A la consécration de l'église et de la Via Crucis, Monseigneur Arambaru, archêveché d'Argentine a été également présent. Dans le cadre de notre rubrique: *L'église dans le monde* nous publions une entrevue fait en 1982, avec la revue (A Szív) des Jésuites hongrois vivant au Canada, sur la vie religieuse de Nicaragua. L'entrevue a été faite par APOR SAJGÓ avec Péter Mustó, père jésuite, ayant fait un service à Nicaragua.

INHALT

Unter dem Sammeltitle KIRCHE UND ARCHITEKTUR befasst sich der thematische Teil unserer Nummer mit Fragen des Kirchenbaues und des Denkmalschutzes. In einer Studie, betitelt „Die Erneuerung der kirchlichen Umgebung und der Denkmalschutz” konzipieren ILONA RÉV und MIKLÓS HORLER die ästhetischen Anforderungen einer, dem Geist des zweiten Vatikanischen Konzils entsprechenden Raumformung und architektonische Gestaltung unserer liturgischen Umgebung. ERNŐ MAROSI bespricht ein Buch von Ferenc Lévardy betitelt *Die Kunst der ungarischen Kirchen*, herausgegeben von der Sankt Stephan Gesellschaft. ATTILA FARKAS schildert die Entstehungsgeschichte der Kapelle Magna Domina Hungarorum im Vatikan und bespricht kunstkritisch die Gestaltung und Dekoration der Kapelle und die dort aufgestellten Kunstgegenstände. In einem Artikel betitelt „Erinnerungen an Gebäuden und Architektur in Finnland” würdigt DÉNES JÓZSEF die

architektonische Verwirklichung und innere Raumgestaltung einiger modernen finnischen Kirchen. Im für unsere Zeitschrift traditionellen Sinne des Dialogs publizieren wir den Artikel von ZÁDOR TORDAI, betitelt „Kirche und Zeremonie“ der die Geschichte der Struktur und Raumarchitektur der Kirchen vom marxistischen Gesichtspunkt aus untersucht und von der Entwicklung derselben interessante gesellschaftsgeschichtliche und ästhetische Lehren zieht. Professor PAOLO SANTARCANGELI (Torino) beschreibt in seinem Essay, betitelt „Der Turm“, diesen Bau als Symbol, als eine zentrale Achse die die Erde mit dem Himmel verbindet, vom Leuchtturm bis zu dem Kirchturm.

JUDIT KOÓS führt uns über das Chagall Museum in Nizza (Musée du Message Biblique Marc Chagall). Wir präsentieren einen Teil des modernen Kreuzweges der aus Ungarn stammenden Künstlerin MÁRIA SZÉKELY, betitelt „33 Fußspuren“, der in der Kirche des neuen Priesterheims des Erzbistums von Buenos Aires im Jahre 1979. installiert wurde. Bei der Einsegnungsfeier der Kirche und der Via Crucis war auch der Primas von Argentinien, Mons. Aramburu anwesend. In unserer Spalte *Die Kirche in der Welt* publizieren wir ein Interview erschienen in der Zeitschrift der ungarischen Jesuiten in Kanada *A Szív (Das Herz)* im Jahre 1982. das sich mit dem religiösen Leben in Nicaragua befasst. Das Gespräch wurde von APOR SAJGÓ mit dem in Nicaragua dienenden Jesuiten Pater Péter Mustó geführt.

CONTENTS

This issue's central theme is Church buildings and Architecture, especially from the point of view of contemporary trends and preservations of the national heritage. ILONA RÉV and MIKLÓS HORLER's article in the light of Vatican II., writes about the formation of different places of liturgy and the points of esthetics. The Art of Hungarian Churches – a new book, published by the Hungarian Catholic publishing house „Szent István Társulat” –, is the work of Ferenc Lévárdy and reviewed here by ERNŐ MAROSI. Three years ago – in October 1980 – the Pope consecrated a new chapel within St. Peter: the Magna Domina Hungaria. ATTILA FARKAS tells the whole and interesting story of the planning, the execution and the artistic consideration from the start to the end of the building and interior decoration. ZÁDOR TORDAI – a marxist philosopher, in the spirit of dialogue – explains some points of liturgy in general and the internal connection between the acts of liturgy and the concrete places of worship, from a sociological angle. Professor PAOLO SANTARCANGELI (of Torino) wrote an interesting piece on the ancient and symbolic role of Towers all over the World and within every denominations. The Tower which „is” the central axis between Earth and Heaven.

JUDIT KOÓS is our guide to the Musée du Message Biblique Marc Chagall in Nizza. We introduce MÁRIA SZÉKELY, the Hungarian born artist in Buenos Aires, who's new work „33 Steps”, i.e. a Calvary was consecrated in the presence of Cardinal Aramburu, Primate of Argentina. Finally, we publish an interview with PÉTER MUSTÓ a Hungarian Jesuit father, serving in Nicaragua. The interview first time has appeared in the Hungarian Jesuits (Abroad) magazine in Canada.

SOMMARIO

La tematica del presente numero, CHIESE E ARCHITETTURA, tratta i problemi dell'architettura sacra moderna e della tutela dei monumenti storici. MIKLÓS HORLER, nel saggio „Il rinnovamento ambientale delle chiese e la tutela dei monumenti storici”, formula le esigenze estetiche dell'architettura e della formazione dell'ambiente liturgico nello spirito del secondo Concilio Vaticano. ERNŐ MAROSI recensisce il libro di Ferenc Lévárdy „*Arte delle chiese ungheresi*” apparso nell'edizione della Società di Santo Stefano (Szent István Társulat). ATTILA FARKAS espone le vicende della realizzazione della cappella Magna

Domina Hungarorum in Vaticano con una valutazione critica della sua conformazione interna e delle opere artistiche che la ornano. DÈNES JÓZSEF, nell'articolo „Ricordi della Finlandia – edifici, architettura”, fa un apprezzamento della soluzione architettonica e della forma interna di alcune chiese finlandesi moderne. Nello spirito dialogico ormai tradizionale nella nostra rivista pubblichiamo l'articolo di ZÁDOR TORDAI „Chiesa e liturgia” che analizza dal punto di vista marxista lo sviluppo della struttura e dell'architettura interna delle chiese, rilevandone interessanti conclusioni estetiche e di storia sociale. PAOLO SANTARCANGELI nel saggio „La torre” descrive questa costruzione come un simbolo: un'asse centrale – dal faro al campanile – che congiunge la Terra al Cielo.

JUDIT KOÓS conduce i lettori al museo Chagall di Nizza (Musée du Message Biblique Marc Chagall); di MÁRIA SZÉKELY, di origine ungherese, presentiamo invece un particolare della Via Crucis moderna „33 impronte” che è stata sistemata nel 1979 nella chiesa del nuovo ospedale sacerdotale dell'archivescovato di Buenos Aires, alla cui consacrazione è stato presente anche il primate dell' Argentina mons. Aramburu. Nel quadro della rubrica „La Chiesa nel mondo” presentiamo un servizio apparso nel 1982 sulla rivista dei gesuiti ungheresi in Canada „Cuore”, in cui APOR SAJGÓ intervista il padre gesuita Péter Mustó, di servizio nel Nicaragua, sulla vita religiosa in quel Paese.

SZÁMUNK ÍRÓI

HORLER MIKLÓS dr. techn. 1923-ban született, Ybl-díjas építész, a művészettörténeti tudományok kandidátusa. Az Országos Műemléki Felügyelőség tudományos titkáráként annak állandó képviselője az Országos Egyházművészeti és Műemléki Tanácsban. Mintegy két évtizeden át irányítója volt a legfontosabb magyarországi műemlékhelyreállítások tervezésének és maga is több műemlék restaurálását, liturgikus terek kialakítását tervezte. Tudományos téren a műemlékvédelem elvi és módszertani kérdéseivel, történetével és a magyar reneszánsz építészettel foglalkozik. Számos cikke és tanulmánya jelent meg magyar és külföldi folyóiratokban.

A műemlékhelyreállítások elveit tanítja a budapesti Képzőművészeti Főiskolán, a Műegyetem műemlékvédelmi szakmérnöki tagozatán és a leuveni egyetem nemzetközi restaurátorképző intézetében. A belga Királyi Akadémia kültagja.

JÓZSEF DÈNES 1941-ben született, a budapesti Műszaki Egyetemen szerzett építésmérnöki diplomát. Az ALUTERV-FKI műszaki szerkesztője. Publikációi, kritikái a Magyar Építőművészet és a Kritika című folyóiratokban jelentek meg 1977

óta Tudományos munkásságát is a korszerű ipar-építészet, a formatervezett, esztétikai minőségű környezet kialakítása érdekében folytatja.

MAROSI ERNŐ 1940-ben született, művészettörténész, az MTA Művészettörténeti Kutató Csoportjának igazgatóhelyettese, az ELTE művészettörténeti tanszékének címzetes docense. Szakterülete a középkori művészet története. Könyvei: A középkori művészet világa, 1969; A román kor művészete, 1972; Magyar falusi templomok, 1975; Emlék márványból vagy homokkőből, 1976. Számos, különösen a magyarországi középkori építészet és épületdíszítő szobrászat történetére vonatkozó tanulmány szerzője.

PETHŐ GÁBOR újságíró, író. Első írásai Ijjas Antal szerkesztői támogatásával jelentek meg a katolikus sajtóban progresszív, neokatolikus szellemenben, mint az akkori fiatal reformnemzedék tagjának. 1956 óta Kaliforniában él, jelenleg ny. egyetemi tanár. Közlekedési közgazdaságtant tanított a Los Angeles Universityn. Karcolatokat, humoreszkeket publikál az amerikai magyar lapokban, szaktudományából számos tanulmánya ismeretes angol nyelven. Itt közölt írása azonos című regényének egyik részlete.